

Regionstyrelsen

Brister i rutiner och kontroller vid hanteringen av en bluffaktura

I början av år 2020 utsattes Region Västerbotten för ett bedrägeri. Drygt 1 miljon kronor betalade regionen till ett okänt kontonummer i utlandet. Bedrägeriet upptäcktes först en månad senare när den riktiga leverantören hörde av sig och frågade efter betalningen. I bifogad promemoria beskrivs händelseförlopp och identifierade brister.

Vi rekommenderar att styrelsen skyndsamt vidtar åtgärder för att förhindra bedrägerier och oegentligheter i organisationen. Den granskning vi genomfört visar på flera brister i rutiner och kontroller vid hanteringen av bluffakturan. En brist var också att styrelsen inte fick information om bedrägeriet. I en bilaga till detta missiv lämnar vi rekommendationer till regionstyrelsen.

Vid revisorernas överläggning den 25 september 2020 beslöt revisorerna enhälligt att ställa sig bakom slutsatser i detta missiv. Missiv och underliggande promemoria (REV 33:1–2020) lämnar revisorerna för yttrande till styrelsen. Yttrande med uppgifter om verkställda och planerade åtgärder ska lämnas till revisionskontoret senast den 14 december 2020.

För regionens revisorer

Edward Riedl
Ordförande

Bert Öhlund
Vice ordförande

Bilaga
Revisorernas rekommendationer

Revisorernas rekommendationer till regionstyrelsen

- Ställ krav på att styrelsen, i händelser av bedrägerier, får information om bedrägerierna och vilka åtgärder som regiondirektören vidtar för att minimera risken för nya bedrägerier. Regionstyrelsen bör bland annat ställa krav på att det vid bedrägerier eller risk för bedrägerier upprättas avvikelserapporter och händelseanalyser. Ur ett internkontrollperspektiv är det viktigt att analysera vad som gått fel och hur fel kan förebyggas.
- Lämna förslag till nytt attestreglemente och besluta om tillämpningsanvisning om hur investeringsfakturor ska hanteras och kontrolleras i regionen innan utbetalningar.
- Besluta om vem som ska ha befogenhet att utse beslutsattestant för investeringsfakturor. Se till att beslutet om att utse beslutsattestant för investeringsfakturor blir dokumenterat och återanmält till styrelsen.
- Säkerställ att attestreglemente och tillämpningsanvisningar finns i regionens ledningssystem.
- Säkerställ att det finns rutiner eller systemstöd som gör att mottagnings- och beslutsattestant får kännedom om när fakturaenheten ändrar kontonummer på leverantörer i Agresso.
- Säkerställ att den nya rutinen för kontroll av utländska fakturor blir beslutad på behörig nivå i regionen och registrerad i ledningssystemet.
- Säkerställ en rutin för att inaktivera leverantörer med felaktiga kontonummer i Agresso.
- Säkerställ en kontinuerlig registervård av leverantörsregistret i Agresso.

Instruktioner för yttrande

Nedan bifogas ett formulär som ska användas då styrelsen svarar på revisorernas rekommendationer. Syftet med formuläret är att underlätta kommunikationen. Tanken är att det ska vara enkelt för revisorerna att utläsa vilka åtgärder styrelsen vidtagit eller planerar att vidta.

Tänk på detta när ni svarar:

- Svaret ska innehålla uppgifter om vilka åtgärder som vidtagits eller planeras vidtas utifrån revisorernas rekommendationer.
- Det ska finnas en tydlig koppling mellan de rekommendationer som revisorerna lämnat och de åtgärder som beskrivs i svaret.
- Svaret bör så långt det är möjligt innehålla tidsangivelser för när åtgärderna genomförs.
- Svaret bör så långt det är möjligt innehålla beskrivningar hur åtgärderna genomförs.
- Svaret bör så långt det är möjligt beskriva vilken eller vilka funktioner inom förvaltningen som fått i uppdrag att arbeta med åtgärderna.
- Om nämnden inte tänker vidta några åtgärder, motivera varför.
- Om nämnden inte kan svara på utsatt tid, kontakta undertecknad.

Vid frågor kontakta

Eva Moe
Revisionskontoret
090-785 73 55
eva.moe@regionvasterbotten.se

Svarsformulär

Ställ krav på att styrelsen, i händelser av bedrägerier, får information om bedrägerierna och vilka åtgärder som regiondirektören vidtar för att minimera risken för nya bedrägerier. Regionstyrelsen bör bland annat ställa krav på att det vid bedrägerier eller risk för bedrägerier upprättas avvikelserapporter och händelseanalyser.
<i>Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:</i>
Lämna förslag till nytt attestreglemente och besluta om tillämpningsanvisning om hur investeringsfakturer ska hanteras och kontrolleras i regionen innan utbetalningar.
<i>Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:</i>
Besluta om vem som ska ha befogenhet att utse beslutsattestant för investeringsfakturer. Se till att beslutet om att utse beslutsattestant för investeringsfakturer blir dokumenterat och återanmält till styrelsen.
<i>Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:</i>
Säkerställ att attestreglemente och tillämpningsanvisningar finns i regionens ledningssystem.
<i>Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:</i>
Säkerställ att det finns rutiner eller systemstöd som gör att mottagnings- och beslutsattestant får kännedom om när fakturaenheten ändrar kontonummer på leverantörer i Agresso.
<i>Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:</i>
Säkerställ att den nya rutinen för kontroll av utländska fakturer blir beslutad på behörig nivå i regionen och registrerad i ledningssystemet.
<i>Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:</i>
Säkerställ en rutin för att inaktivera leverantörer med felaktiga kontonummer i systemet.
<i>Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:</i>
Säkerställ en kontinuerlig registervård av leverantörsregistret i Agresso.
<i>Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:</i>

Signatursida

Detta dokument har elektroniskt undertecknats av följande undertecknare:

Namn	EDWARD RIEDL
Titel, Organisation	Ordförande, Revisorerna
Datum & Tid	2020-09-25 12:48:21 +02:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_06152efc84f1b8cde289e69b3260478736

Namn	BERT ÖHLUND
Titel, Organisation	Vice ordförande, Revisorerna
Datum & Tid	2020-09-25 13:24:48 +02:00
Identifikationstyp	Svensk e-legitimation
Identifikations-id	_07594e06d02e852c30d76ddc62e8d4e8cc

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2020-09-25 13:24:49 +02:00
Ref: 946984
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)

Promemoria om hantering av bluffaktura i Region Västerbotten

Bakgrund

Region Västerbotten utsattes i början av år 2020 för ett bedrägeri. Någon uppgav sig representera en leverantör och meddelade regionen om att pengarna för en faktura skulle betalas till ett okänt kontonummer i utlandet. I januari 2020 betalades drygt 1 miljon kronor till det okända kontonumret. Bedrägeriet upptäcktes först i slutet av februari år 2020 när den riktiga leverantören hörde av sig och frågade efter betalningen. Se mer om händelseutvecklingen i bilaga 1.

När regionens redovisningschef i februari 2020 fick information om bedrägeriet gjorde hon en polisanmälan. Redovisningschefen lämnade också en muntlig rapport till ekonomidirektören. Ekonomidirektören informerade åtminstone regionstyrelsens ordförande och regiondirektören om bedrägeriet.

En genomgång av styrelsens protokoll visar att regionstyrelsen inte fått information om bedrägeriet. Redovisningschefen uppger i september 2020 att hon inte fått återkoppling från polisen på den anmälan hon lämnade. Revisionskontoret kontaktade polismyndigheten den 15 september 2020. Enligt uppgift från polisens handläggare ligger ärendet hos åklagaren i väntan på beslut.

En annan iakttagelse är att det inte finns någon diarieförd avvikelserapport eller dokumenterad händelseanalys över regionens hantering av bedrägeriet. Inom ekonomifunktionen togs det fram en rutin i syfte att säkerställa korrekt hantering av utbetalningar till utländska bankkonton.

Vår kommentar:

- Vi rekommenderar att regionstyrelsen i händelser av bedrägerier ställer krav på att få information om bedrägerierna och vilka åtgärder regiondirektören vidtar för att minimera risken för nya bedrägerier. Regionstyrelsen bör bland annat ställa krav på att det vid bedrägerier eller risk för bedrägerier upprättas avvikelserapporter och händelseanalyser. Ur ett internkontrollperspektiv är det viktigt att analysera vad som gått fel och hur fel kan förebyggas.

2020-09-11

Brister i rutiner och kontroller

Medarbetare vid regionens fakturaenhet har behörighet att ändra kontonummer i Agresso. En medarbetare kan ensam utföra ändringen i systemet. Agresso skapar en loggfil över genomförda ändringar som systemet en gång per dag skickar till processledaren för fakturaenheten. Processledaren kontrollerar ändringen genom att jämföra uppgifterna på fakturan med uppgifterna registrerade i Agresso och genom att ta del av kommentarer i Agresso från den på fakturaenheten som gjort ändringen av kontonumret.

Kontouppgifter på fakturor som kommer från svenska leverantörer kan fakturaenheten kontrollera via webbsökning hos exempelvis bankgirocentralen. Denna möjlighet finns inte när det gäller utländska kontonummer. Kontroll av utländska kontonummer kräver att regionen tar kontakt med det företag som skickat fakturan. Någon sådan kontroll gjordes inte vid detta bedrägeri. Vid tiden för bedrägeriet saknades i regionen en rutin för vilka kontroller som skulle göras vid ändring i Agresso av ett utländskt kontonummer.

Efter bedrägeriet har medarbetare på regionens fakturaenhet tagit fram en kontrollrutin som gäller vid byte av utländska kontonummer Agresso. Den person som är ansvarig hos verksamheterna för inköpet ska ta kontakt med den utländske leverantören och kontrollera om eventuella uppgifter om byte av konto stämmer. Enligt rutinen ska medarbetare vid fakturaenheten ta bort fakturan från Agresso tills kontonumret är verifierat av beställaren. Beställaren ska meddela fakturaenheten via e-brev när kontrollen är genomförd. Medarbetare vid fakturaenheten ska notera i Agresso vem som gjort kontrollen mot leverantören och när kontrollen genomförts. E-brev från beställaren ska sparas lokalt i datorerna hos medarbetarna vid fakturaenheten.

Vår kommentar:

- Vi rekommenderar att regionstyrelsen säkerställer att den nya rutinen för kontroll av utländska fakturor blir beslutad på behörig nivå i regionen och registrerad i ledningssystemet.

Brister vid attestering

Enligt fullmäktiges attestreglemente med tillämpningsanvisningar ska fakturor attesteras enligt en tvåhandsprincip. Normalt mottagnings- och beslutsattesteras en faktura för ett inköp av den enhet som gjort inköpet. Chefer utser mottagningsattestanter inom sina enheter. Beloppsnivåer för olika chefers rätt att beslutsattestera framgår av tillämpningsanvisningarna. Exempelvis har en verksamhetschef normalt attesträtt för fakturor upp till 1 miljon kronor.

Fakturor som bokförs som investering attesteras däremot på ett annat sätt. Beställaren på enheten som gjort inköpet mottagningsattesterar fakturan

2020-09-11

medan en investeringscontroller vid regionens ekonomistab beslutsattesterar. Varken i attestreglemente eller tillämpningsanvisning finns någon dokumentation om detta upplägg. Det finns inte heller några dokumenterade beslut om vem som utsett investeringscontroller till beslutsattestant för dessa fakturor. Revisionskontoret har efterforskat men ekonomifunktionen har inget svar på frågan om vem som utsett investeringscontrollern till beslutsattestant.

Rätten att utse eller återkalla attestanter ska enligt reglementet framgå av delegationsordningarna. Det saknas delegation om rätt att utse beslutsattestanter för investeringar.

Vilka kontroller som mottagnings- och beslutsattestanter ska göra av fakturor framgår av attestreglementet med tillämpningsanvisningar.

Enligt tillämpningsanvisningarna ska attestanterna bland annat kontrollera om kontonumret i systemet stämmer med kontonumret på den inskannade fakturan. Av anvisningarna framgår inte på vilket sätt attestanterna ska verifiera att de kontrollerat kontonumret innan betalning.

Det finns ingen dokumentation på vilka kontroller som mottagnings- eller beslutsattestant gjorde innan fakturaenheten verkställde utbetalningen till bedragaren.

När beslutsattestant godkände fakturan för utbetalning hade denne ingen uppgift om att en person på fakturaenheten hade ändrat kontonumret ett flertal gånger sedan den ursprungliga fakturan registrerades i Agresso. Kontonumret till leverantörer är inte synligt för mottagnings- och beslutsattestant i attestvyn i Agresso. För att kontrollera ett kontonummer behöver attestanten klicka sig fram till uppgifterna på ett annat ställe i Agresso. Det finns varken rutiner eller systemstöd som säkerställer att mottagnings- och beslutsattestant får information när fakturaenheten ändrat kontonumret på en leverantör i Agresso.

Vår kommentar:

- Regionstyrelsen har inte delegerat befogenhet att utse investeringscontroller till beslutsattestant för investeringar.
- Det är oklart vem som har beslutat att investeringscontroller ska vara beslutsattestant för investeringar. Beslut saknas.
- Attestreglemente och tillämpningsanvisningar saknar information om hur fakturor som gäller investeringar ska hanteras.
- Attestreglemente och tillämpningsanvisningar finns inte i regionens ledningssystem.

2020-09-11

- För utbetalningen för denna bluffaktura saknas dokumentation som visar vilka kontroller som mottagnings- och beslutsattestanter genomförde innan de godkände utbetalningen.

Vi rekommenderar att regionstyrelsen:

- Lämnar förslag till nytt attestreglemente och beslutar om tillämpningsanvisning om hur investeringsfakturor ska hanteras och kontrolleras i regionen innan utbetalningar.
- Beslutar om vem som ska ha befogenhet att utse beslutsattestant för investeringsfakturor. Se till att beslutet om att utse beslutsattestant för investeringsfakturor blir dokumenterat och återanmält till styrelsen.
- Säkerställer att attestreglemente och tillämpningsanvisningar finns i regionens ledningssystem.
- Säkerställer att det finns rutiner eller systemstöd som gör att mottagnings- och beslutsattestant får kännedom om när fakturaenheten ändrar kontonummer på leverantörer i Agresso.

Brister i registervården

I slutet av september 2020 fanns leverantören till den investerade utrustningen registrerad under två olika leverantörsnummer i Agresso. Ett leverantörsnummer med det riktiga kontonumret och ett leverantörsnummer med bedragarens kontonummer. Leverantörsnumret med bedragarens kontonummer var fortfarande i september 2020 aktivt i systemet.

Vår kommentar

Vi rekommenderar att regionstyrelsen:

- Säkerställer en rutin för att inaktivera leverantörer med felaktiga kontonummer i systemet.
- Säkerställer en kontinuerlig registervård av leverantörsregistret i Agresso.

Förslag till fortsatt granskning eller beaktande i riskanalys år 2021

Revisionskontoret föreslår att revisorerna beslutar om att hösten 2020 påbörja en granskning av registervården i regionens leverantörsregister. I samband med detta bör även efterlevnaden av den nya rutinen för kontroll vid byte av utländska kontonummer i Agresso följas upp.

Revisionskontoret föreslår vidare att revisorerna i sin riskanalys inför år 2021 beaktar:

- ❖ Regionstyrelsens förebyggande arbete mot oegentligheter.
- ❖ Den interna kontrollen över regionens investeringsfakturor.

2020-09-11

Bilaga 1: Sammanfattning av händelseförloppet

År 2013 äskade bild- och funktionsmedicin i Västerbotten om medel för att investera i utrustning till Nuclearmedicin på NUS. Dåvarande landstingsdirektör beviljade investeringen år 2014.

Hösten 2018 skrev en av regionens inköpare under avtalet med leverantören LabLogic Systems Limited i Storbritannien. Ett år senare hösten 2019 levererade leverantören den medicintekniska utrustningen till Nuclearmedicin på NUS.

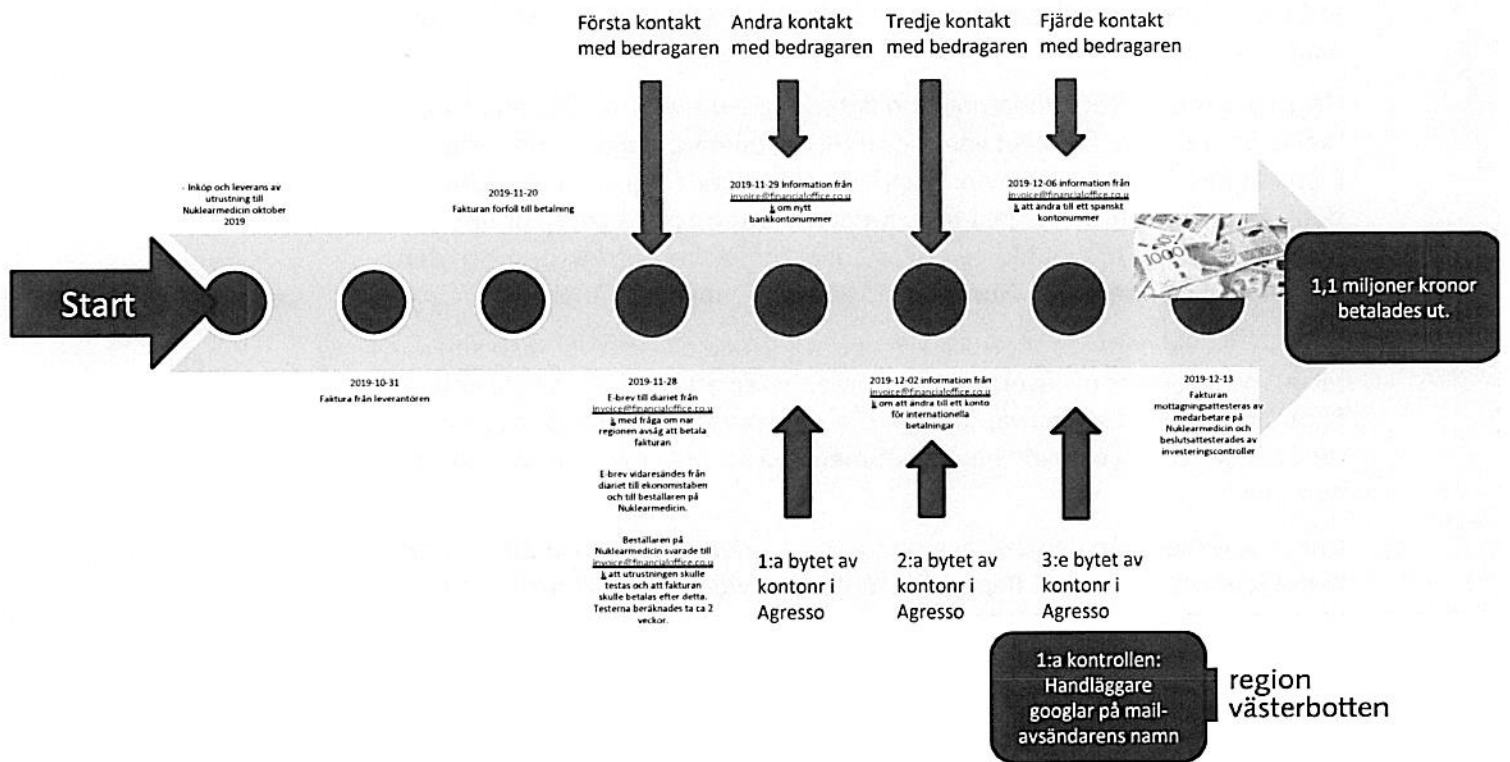
Enheten för Nuclearmedicin testade utrustningen med hjälp av representanter från leverantören för att se att allt fungerade. I slutet av oktober 2019 kom fakturan avseende den köpta utrustningen från LabLogic till Region Västerbotten. Eftersom testerna inte var färdiga hann fakturan förfalla till betalning.

Några dagar efter förfalldatum kom det första e-brevet från den nu misstänkta bedragaren. E-brevet var skickat till regionens officiella e-postadress. E-brevet innehöll en kopia av originalfakturan och en fråga om när regionen skulle betala den förfallna fakturan. Medarbetare vid regionens diarium skickade vidare e-brevet till regionens enhet för leverantörsfakturor och den beställare vid enheten för Nuclearmedicin som framgick av fakturan.

Beställaren vid enheten för Nuclearmedicin svarade på e-brevet med kopia till en medarbetare på leverantörsfakturaenheten att regionen skulle betala fakturan när alla testerna var färdiga. När den misstänkta bedragaren svarade att det var ok passade hen på att meddela att man hade ett nytt kontonummer.

Under perioden från den 28 november 2019 till den 27 januari 2020 skickade bedragaren sex e-brev till Region Västerbotten. Vid fyra tillfällen innehöll e-breven information om nya kontonummer dit bedragaren ville att regionen skulle överföra pengarna. Medarbetare vid leverantörsfakturaenheten ändrade löpande kontonumren i leverantörsfakturasystemet Agresso utifrån informationen i e-breven. Vid ett tillfälle kontrollerade medarbetaren på leverantörsfakturaenheten att namnet som stod som avsändare i e-breven fanns på leverantörens webbsida. Medarbetaren kontaktade aldrig leverantören för att verifiera om informationen i e-breven var korrekta.

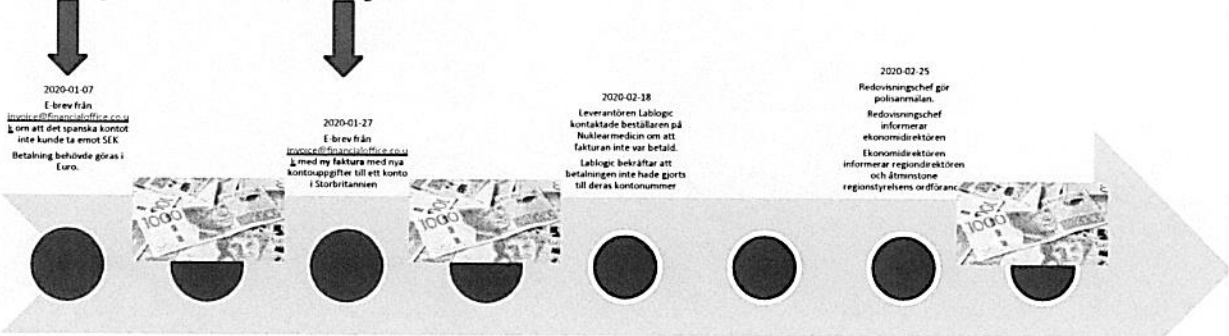
Pengarna betalades ut till bedragaren i slutet av januari år 2020. I slutet av februari år 2020 kontaktade "den riktiga" leverantören beställaren vid Nuclearmedicin eftersom de inte mottagit några pengar för utrustningen. I samband med detta uppdagades bedrägeriet.

Revisionskontoret

Femte kontakt med bedragaren

Sjätte kontakt med bedragaren

2020-01-07
E-brev från revisionskontoret@regionvastebotten.se om att det spanska kortet inte kunde ta emot SEK. Betalning behövde göras i Euro.

2020-01-27
E-brev från revisionskontoret@regionvastebotten.se med nya faktura med nya kontouppgifter till ett konto i Storbritannien

2020-02-18
Leverantören Lablogix kontaktade beställaren på Nuklear medicin om att fakturan inte var betald. Lätlogix bekräftar att betalningen inte hade gjorts till deras kontonummer

2020-02-25
Redovisningschef gör polisansökan. Redovisningschef informerar ekonomidirektören. Ekonomidirektören informerar regiondirektören och Åtminstone regionstyrelsens ordförande

2020-01-22
Den spanska banken skickar tillbaka pengarna till Region Västerbotten

2020-01-31
Pengarna betalades ut på nytt.

2020-02-21
Handläggare på leverantörsfakturer kontaktar Swebbank.

2020-06-10
Region Västerbotten betalar originalfakturan till leverantören.

1,1 miljoner kronor kommer tillbaka till RV.

4:e bytet av kontonr i Agresso

Utbetalning med attester från 13/12 som bilaga.

Information till RD och åtminstone RS ordförande

Förlusten belastar RS resultat

